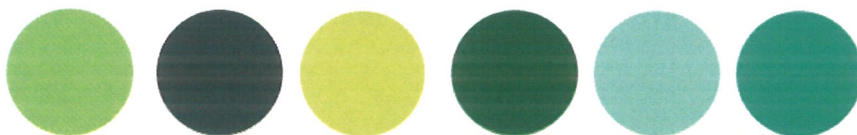

IZVJEŠĆE O RADU
RAVNATELJICE JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE
PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA GRADA ZAGREBA
– PRIRODA GRADA ZAGREBA
za 2024. godinu

ravnateljica
dr. sc. Nika Dolenc, dipl. oec

KLASA: 001-02/25-04/02
URBROJ: 465-01/1-25-1

Zagreb, 17. veljače 2025.

*Sve fotografije korištene u
izvješću su autorske fotografije

SADRŽAJ

I.	SAŽETAK	2 str.
II.	TEMELJNE ODREDNICE UPRAVLJANJA	10 str.
	ZAŠTITA I OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI	11 str.
	ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIONALNIH VRIJEDNOSTI	13 str.
	ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA	14 str.
	SURADNJA I KOMUNIKACIJA SA KORISNICIMA PROSTORA	15 str.
	UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA	16 str.
	RAZVOJ KAPACITETA I OMOGUĆAVANJE RADA	17 str.

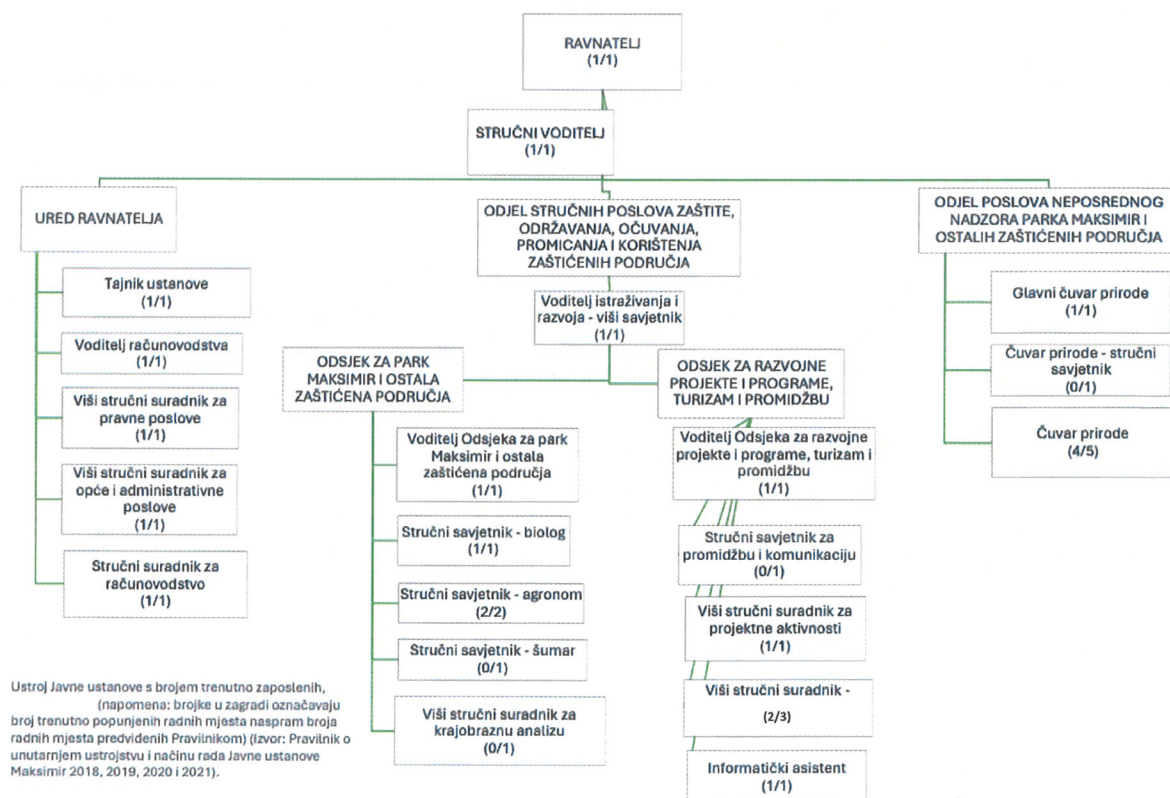

I. SAŽETAK

Ravnateljica Javne ustanove za upravljanje prirodnim vrijednostima Grada Zagreba (dalje u tekstu: Javna ustanova Priroda Grada Zagreba) podnosi izvješće o svom radu i radu Javne ustanove za 2024. godinu. Izvješće o radu sadržava podatke o izvršenim aktivnostima Javne ustanove Prirode Grada Zagreba temeljem osnovnih djelatnosti te javnih ovlasti utvrđenih Zakonom o zaštiti prirode Republike Hrvatske te temeljem Odluke o osnivanju i Statutom.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Javne ustanove, ustrojene su 3 unutarnje ustrojstvene jedinice: Ured ravnatelja (5 djelatnika), Odjel stručnih poslova zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja (11 djelatnika), Odjel poslova neposrednog nadzora parka Maksimir i ostalih zaštićenih područja (5 djelatnika), unutar kojih su sistematizirana 23 radna mjesta s ukupnim brojem od 30 izvršitelja. Na dan 31.12.2024. godine u Javnoj ustanovi zaposlen je 21 djelatnik.

Slika 1. organizacijska struktura Javne ustanove s brojem trenutno zaposlenih, prosinac 2024.

Tijekom izvještajnog razdoblja djelatnost Javne ustanove se proširila na sve zaštićene dijelove prirode te je promijenjen naziv Ustanove. U okviru rada obavljano je redovito održavanje parkovnih osnova, održavane su staze unutar parkova te su izvršeni svi sezonski hortikulturni radovi. Provedeni su programi za posjetitelje na kojima je sudjelovalo ukupno 11.720 posjetitelja te je provedena stručna praksa za učenike i studente.

Na redovitim edukativnim programima i programima u sklopu projekta „Gradski prozori u prirodu – Modernizacija II“ sudjelovalo je 5466 djece osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, a na edukativnim programima predškolske dobi sudjelovalo je 1781 dijete. Na terenskim nastavama, stručnim vođenjima sudjelovalo je 912 sudionika, na volonterskim programima sudjelovalo je 35 volontera, edukativni centar Bogatstvo svijeta gljiva posjetilo je 1971 posjetitelj, Dan zaštite prirode posjetilo je 663 posjetitelja, a Noć šišmiša 700 posjetitelja, izložbu u Muzeju prigorja „Prilagodi se!“ posjetilo je 428 posjetitelja, a izložbu Potočna priča u knjižnici Podsused 147 posjetitelja. U čamcima se vozilo 1800 putnika. Stručnu praksu pohađalo je 22 polaznika.

U izvještajnom razdoblju u parku Maksimir je zabilježeno 2.347.202 posjeta, a u značajnom krajobrazu Savici 68.056 posjeta. Provedena su istraživanja i praćenja stanja sastavnica prirode u zaštićenim područjima Grada Zagreba predviđena godišnjim programom.

Dio livada u parku Maksimir i parku Ribnjak se održava na način da ono doprinosi očuvanju i povećanju bioraznolikosti. Za događanja u zaštićenim područjima Grada Zagreba izdano je 170 koncesijskih odobrenja te obavljan redoviti nadzor zaštićenih područja Grada Zagreba.

U 2024. godini provodili su se projekti sufinancirani sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i to: uklanjanje otpada odbačenog u speleološke objekte (Spilja Žurinsčak); priprema projekta Zagreb med cvjetjem - očuvanje suhih kontinentalnih travnjaka Područja ekološke mreže Vejalnica i Krč te Značajnog krajobraza Goranec; projekt uređenja Natura Centra Zagreb te je završen projekt Čista Savica koji je uključivao postavljanje autonomnih mobilnih foto nadzornih uređaja na solarno napajanje na najugroženije točke na području Značajnog krajobraza Savica u svrhu sprečavanja ilegalnog odlaganja otpada. Provodio se i Interreg projekt Restoriver- obnova riječnih obala i riparijskih područja duž Dunava i njegovih pritoka u Dunavskoj regiji izmijenjenih ljudskim intervencijama, s ciljem jačanja klimatske otpornosti i prirodnog zadržavanja vode.

U sjevernom dijelu parku Maksimir provela se sanacija vjetroizvala prouzročenih olujom u srpnju 2023. godine. Sanacija se provela temeljem sporazuma iz 2008. godine, s obzirom na pravno tumačenje da je sporazum na snazi te uz suglasnost vlasnika. Po uočavanju problematike započelo se sa pregovorima na razini Grada sa vlasnicima zemljišta (Fakultetima), te je održano nekoliko sastanaka.

Obilježila se 230. godina parka Maksimir i 30. obljetnica rada Ustanove otvaranjem pristaništa i povratkom aktivnosti veslanja na Prvom jezeru. Četiri čamca, Flora, Pomona, Juraj i Perun, zadnji su dio projekta Gradski prozori u prirodu (Modernizacija II), koja je uključivala revitalizaciju prostora oko Prvog i Drugog jezera te je time projekt u potpunosti završen.

Tijekom 2024. godine redovito su se održavali i nadopunjavali interpretacijski sadržaji u parku Maksimir i ostalim zaštićenim područjima.

Zaposlenici ustanove sudjelovali su na radionicama, seminarima, konferencijama u svrhu unaprjeđenja poslovanja. Ustanova je sudjelovala u pripremnim radnjama vezanima za organizaciju provođenja nacionalnih ispita za čuvare prirode.

Nastavljena je redovita suradnja s medijima s ciljem javnog informiranja, te su redovito ažurirane službene web stranice i stranice društvenih mreža.

Javna ustanova, sukladno aktima o osnivanju, tijekom izvještajnog razdoblja radila je na sljedećim grupama aktivnosti: 1.) zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti 2.) zaštita i očuvanje kulturne baštine i tradicionalnih vrijednosti 3.) održivost korištenja prirodnih dobara 4.) suradnja i komunikacija s korisnicima 5.) upravljanje posjećivanjem, komunikacija i edukacija i 6.) razvoj kapaciteta i omogućavanje rada Javne ustanove.

U 2024. godini održano je 20 sjednica Upravnog vijeća.

SAŽETAK PROVEDENOG:

1. **Promovira se novi vizualni identitet**, povećana je lokalna i nacionalna vidljivost kroz komunikacijske projekte (događanja, publikacije, mrežne stranice, FB, Instagram, publikacije i suvenire).
2. **Poboljšanje pozitivne slike Ustanove**. Povećana je suradnja s medijima s ciljem javnog informiranja, te podizanja pozitivne slike Ustanove, znatno je povećan broj objava.
3. Izrađena i puštena nova **web stranica (www.prirodazagreb.hr)**
4. **Prvo jezero** - dobivene su sve potrebne dozvole za kućice, pristanište i registraciju čamaca.
5. **Unaprijeđen je sustav upravljanja**: Izrađena je strategija upravljanja rizicima temeljem Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru kojom se propisuje sustavan pristup upravljanju rizicima, razradila se metodologija procesa upravljanja rizicima za ured ravnatelja, dok su ostali procesi za odjele u izradi. Izrađena je procjena učinka foto i video nadzora na javnoj površini na zaštitu osobnih podataka i implementacija zaštita osobnih podataka (GDPR). Donesen je Etički kodeks i Pravilnik o ocjenjivanju zaposlenika.
6. **Povećan je broj aktivnosti u zaštiti prirode**. Redovito su se provodila istraživanja na zaštićenim područjima, Ustanova se uključila u radnu skupinu za ozelenjivanje, nastavljene su aktivnosti promijenjenog režima košnje s ciljem poboljšanja stanišnih uvjeta za oprašivače.
7. Djelatnici su sudjelovali na **stručnim osposobljavanjima** putem seminara i tečajeva te su sudjelovali u pripremnim radnjama vezanima za organizaciju provođenja nacionalnih ispita za čuvare prirode.
8. **Infrastrukturni radovi**: započeti radovi na Natura centru Zagreb, završeni radovi na sanaciji Paviljona jeka, sanirana oštećenja na fasadi na Vratarevoj kućici i završeni radovi na razdvajanju stanova na Trgu bana Josipa Jelačića 3/2 – prostoru edukativnog centra.

9. PROJEKTI:

Naziv projekta: FZOEU Čista Savica
Cilj projekta: Unaprjeđenje nadzora ZK Savica
Opis projekta: Jedan od najvećih problema unutar ZK Savica predstavlja ilegalno odlaganje krupnog i kućnog otpada uz sve otvorene pristupne puteve. Postavljanjem kamera na kritične točke uz puteve unutar ZK Savica pojačat će se nadzor i obeshrabriti prekršitelji.
Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba
Partner na projektu: /
Vremensko trajanje projekta: 2024.
Financijska vrijednost projekta: 23.400,00
Naziv projekta: FZOEU Natura Centar Zagreb - polazišna točka za edukaciju, volontiranje i komunikaciju s dionicima u upravljanju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže
Cilj projekta: Ojačani institucionalni kapaciteti Javne ustanove za provođenje edukacijskih i volonterskih programa te komunikaciju s dionicima u upravljanju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000 kroz adaptaciju postojećeg multifunkcionalnog objekta u Spomeniku parkovne arhitekture Park Maksimir
Opis projekta: Objekt Javne ustanove - Maksimir (dalje Ustanova) na adresi Maksimirski perivoj 1, 10000 Zagreb trenutno je u funkciji uredskog poslovanja, skladištenja i provođenja edukacijskih programa ustanove. Uredske prostorije u većem dijelu prizemlja, iako zahtijevaju obnovu, u uporabnom su stanju, dok su ostale prostorije u podrumu, manjem dijelu prizemlja i potkrovlju neadekvatno uređene tj. u derutnom stanju ili potpuno neuređene. Ustanova trenutno ne raspolaže prostorijom za sastanke te se svi manji sastanci odvijaju u uredu ravnateljice, dok se za potrebe većih sastanaka, edukacija, radionica i okupljanja dionika koriste, i najčešće unajmljuju, prostorije drugih pravnih osoba. Edukacijski programi Ustanove koje godišnje prolazi i do 9.000 djece školskog uzrasta trenutno se odvijaju isključivo na otvorenom i značajno ovise o trenutnim vremenskim prilikama, a edukatori i njihova oprema smješteni su u derutnim prostorijama prizemlja objekta. Rad s volonterima i studentima na studentskoj praksi također se trenutno odvija isključivo na otvorenom i u ovisnosti o vremenskim prilikama. Komunikacija s dionicima, kao možda najvažnija aktivnost za učinkovitost upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže, redovito se odvija izvan sjedišta ustanove, što uzrokuje troškove i zasigurno narušava autoritet ustanove u komunikaciji. Da bi riješila gornje izazove u upravljanju, Ustanova je izradila arhitektonski projekt adaptacije objekta kojim bi kroz sanaciju i adaptaciju objekta i uređenje trenutno neuređenih ili neadekvatno uređenih prostorija dobila kapacitete za rad s posjetiteljima svih uzrasta. Projektom je planirano sanacija i adaptacija svih etaža objekta te uređenje i opremanje velike i male multifunkcionalne dvorane, kao i namjenskih uredskih prostorija za rad s volonterima i studentima na stručnoj praksi te obuku studenata - edukatora i provođenje edukacijskih programa. Adaptacijom objekta uspostavio bi se Natura centar Zagreb, centralno mjesto za razvoj i polazišna točka za provedbu svih programa za posjetitelje koji se odvijaju u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Grada Zagreba te bi se značajno doprinijelo našim kapacitetima za edukaciju i podizanje svijesti dionika i opće populacije o važnosti očuvanja prirode i usluga ekosustava.
Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba
Partner na projektu: /
Vremensko trajanje projekta: 2024-2025
Financijska vrijednost projekta: 500.000,00

Naziv projekta: FZOEU Priprema projekta očuvanja suhih brdskih travnjaka PEM Vejalnica i Krč te ZK Goranec

Cilj projekta: Pripremljen projektni prijedlog za aplikaciju na predstojeći PKK poziv Poboljšano upravljanje ZP/Natura 2000

Opis projekta: Područje ekološke mreža (PEM) Vejalnica i Krč dio je jugoistočnog prigorja Medvednice. Oko 60 % površine PEM nalazi se unutar Značajnog krajobraza (ZK) Goranec. Oba područja zajedno obuhvaćaju 534,57 ha površine. Današnja obilježja ovog područja primarno su rezultat interakcije čovjeka i prirode (mozaik šuma, travnjaka i drugih poljoprivrednih površina na padinama nastalih krčenjem šuma. Kao glavna odlika područja i ciljni stanišni tip PEM-a Vejalnica i Krč ističu se suhi brdski travnjaci (*Festuco-Brometalia*) te uz njih vezane biljne i životinjske vrste, od kojih su mnoge rijetke i strogo zaštićene. Kao ciljna vrsta vezana uz stanišni tip 6210* (suhe brdske travnjake) navodi se jadranska kozonoška (*Himantoglossum adriaticum*), leptir danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria*) te su značajne i brojne vrste kaćuna iz roda *Orchis* i *Ophrys* kao i velika šumarica (*Anemone sylvestris*). Kao razlog ugroženosti ovog područja ističe se sukcesija, odnosno zarastanje travnjačkih površina drvenastim i grmolikim vrstama uslijed napuštanja tradicijskog načina upravljanja travnjacima, a koja je potvrđena terenskim obilascima te analizom kartografskih podloga. Upravo kako bi se usporili procesi sukcesije travnjaka ili kako bi se pojedini sukcesijski stadiji doveli u poželjno stanje potrebno je razraditi projekt koji će uključivati primjenu aktivnih mjera očuvanja te isti prijaviti na PKK natječaj. Pored razvoja samog projekta potrebno je utvrditi nultu stanje na odabranim plohama kao temelj za buduće protokole praćenja stanja i praćenje uspješnosti mjera koje se planiraju provoditi na predmetnom području. Pored tehničke pomoći za razradu projektnog prijedloga te intelektualnih usluga utvrđivanja nultog stanja za ključne elemente bioraznolikosti, u projekt je uključena i izrada dokumentacije za dio postupaka nabava koje će biti potrebno provesti za implementaciju projekta.

Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba

Partner na projektu: /

Vremensko trajanje projekta: 2024-2025

Financijska vrijednost projekta: 40.000,00

Naziv projekta: FZOEU Sanacija ilegalnog odlagališta otpada u Bizečkoj špilji - Špilji Žurinščak

Cilj projekta: Revitalizacija špilje Žurinščak

Opis projekta: Špilja Žurinščak ili Bizečka špilja jedini je speleološki objekt kojim upravlja naša JU. Ulaz ove poznate i biospeleološki važne špilje (lokus tipikus za nekoliko vrsta speleofaune) u posljednjih je tridesetak godina u potpunosti zatrpan otpadom. U okviru projekta o započet će se sa uklanjanjem otpada i sanacijom špilje. Kako se u ovom trenutku ne može procijeniti stvarna količina otpada u samom objektu, aktivnosti sanacije će se nastaviti i u slijedećoj godini kroz novi projekt FZOEU

Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba

Partner na projektu: /

Vremensko trajanje projekta: 2024-2025

Financijska vrijednost projekta: 24.000,00

Naziv projekta: INTERREG DR RestoRiver - Climate resilient, natural water retention focused restoration of riversides and riparian areas adversely affected by human interventions ... within the Danube Region

Cilj projekta: Povećati kapacitete prilagodbe klimatskim promjenama područja uz rijeku i riparijarnih područja, potencijalno smanjujući rizik od suša, poplava i toplinskih valova, usklađujući, prilagođavajući i povezujući upravljanje vodama na višoj razini, politike prilagodbe klime i zaštitu od poplava s lokalnim intervencijama temeljenim na prirodi.

Opis projekta: Ljudski zahvati i promjena korištenja zemljišta, kontrola i iskorištavanje ozbiljno oštećuju ekološke i klimatske uvjete riječnih krajobrazu. Regulacija korita rijeka, sječa poplavnih područja i zamjena prirodnih obala i riparijarnih staništa izgrađenim površinama i industrijskim uređajima za kontrolu protoka vode fatalno pogoršavaju kapacitete zadržavanja vode i nepovoljno utječu na potencijal prilagodbe na klimatske promjene ovih područja. RESTORIVER povećava kapacitete prilagodbe klimatskim promjenama područja uz rijeke i riparijskih staništa, potencijalno smanjujući rizik od suša, poplava i toplinskih valova, usklađujući, prilagođavajući i povezujući upravljanje vodom na višoj razini, politike prilagodbe klime i zaštitu od poplava s lokalnim intervencijama, učinkovito podržavajući kompleksne, transnacionalne vodne sustave i sustave prilagodbe klime te mreže dionika. Kako bi postigao ove ciljeve, projekt okuplja institucije za upravljanje vodama i institucije za zaštitu prirode te klime duž Dunava i njegovih pritoka, koje istražuju različite klimatske, društvene, ekonomske i ekološke koristi prirodnih mjera zadržavanja vode (NWRM) te ciljaju ključne prepreke njihove primjene na slivnom području Dunava. Projekt identificira i oblikuje provedive intervencije visokog utjecaja te provodi pilot-akcije kako bi testirao pristupe otporne na klimatske promjene s najvećim potencijalom demonstracije. Pri odabiru pilot lokacija daje se prednost urbano/periurbanim područjima - koja su ne samo izložena većem broju korisnika i zagađivača, već i pokazuju pozitivne učinke pristupa temeljenih na ekosustavima građanima, dionicima, izvršiteljima i donositeljima odluka, fizički povezanim s tim dijelovima rijeka.

Nositelj projekta: Bulgarian Society for the Protection of Birds

Partner na projektu: Priroda Grada Zagreba, WWF Adria i još 12 partnera iz ukupno 7 zemalja Dunavske regije

Vremensko trajanje projekta: 2024-2026

Financijska vrijednost projekta: 2.413.055,60

10. PROJEKTI U PRIPREMI:

Naziv projekta: FZOEU Kontrola populacija prioritetnih invazivnih stranih vrsta

Cilj projekta: Smanjena populacija crvenouhe kornjače i pajasena u odabranim zaštićenim područjima

Opis projekta: Glavni ciljevi projekta su:

1. Na području Spomenika parkovne arhitekture park Maksimir ukloniti većinu jedinki žlijezdastog pajasena te smanjiti njegov utjecaj na šumski ekosustav;
2. Na području Spomenika parkovne arhitekture park Maksimir i Značajnog krajobrazu Savica ukloniti što veći broj jedinki invazivnih stranih vrsta kornjača te smanjiti njihov utjecaj na slatkovodni ekosustav;
3. Educirati širu javnost i ključne dionike o štetnosti invazivnih stranih vrsta (pajasen i crvenouha kornjača) te ih uključiti u aktivnosti kontrole populacije.

Vremensko trajanje projekta: 2025-2027

Financijska vrijednost projekta: 178.375,00

Naziv projekta: FZOEU Sanacija ilegalnog odlagališta otpada u Bizečkoj špilji - Špilji Žurinščak II

Cilj projekta: potpuna revitalizacija špilje Žurinščak

Opis projekta: Špilja Žurinščak ili Bizečka špilja jedini je speleološki objekt kojim upravlja naša JU. Ulaz ov10e poznate i biospeleološki važne špilje (lokus tipikus za nekoliko vrsta speleofaune) u posljednjih je tridesetak godina u potpunosti zatrpan otpadom. Kroz prvi projekt financiran od strane FZOEUa napravljena je djelomična sanacija i procijenjena stvarna količina otpada unutar speleološkog objekta. Ovaj projekt predstavlja nastavak koji planiramo prijaviti na financiranje FZOEU u 2025. godini radi potpunog uklanjanja otpada i sanacije objekta.

Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba
Partner na projektu: /
Vremensko trajanje projekta: 2025
Financijska vrijednost projekta: 40.600,00

Naziv projekta: FZOEU Sanacija ilegalnog odlagališta otpada u Bizečkoj špilji - Špilji Žurinščak II

Cilj projekta: potpuna revitalizacija špilje Žurinščak

Opis projekta: Špilja Žurinščak ili Bizečka špilja jedini je speleološki objekt kojim upravlja naša JU. Ulaz ove poznate i biospeleološki važne špilje (lokus tipikus za nekoliko vrsta speleofaune) u posljednjih je tridesetak godina u potpunosti zatrpan otpadom. Kroz prvi projekt financiran od strane FZOEUa napravljena je djelomična sanacija i procjenjena stvarna količina otpada unutar speleološkog objekta. Ovaj projekt predstavlja nastavak koji planiramo prijaviti na financiranje FZOEU u 2025. godini radi potpunog uklanjanja otpada i sanacije objekta.

Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba

Partner na projektu: /

Vremensko trajanje projekta: 2025

Financijska vrijednost projekta: 40.600,00

Naziv projekta: PKK Zagreb med cvjetjem

Cilj projekta: Poboľšano stanje ciljnih vrsta i stanišnih tipova područja ekološke mreže Vejalnica i Krč te drugih ključnih staništa Značajnog krajobraza Goranec

Opis projekta: Suhi brdski travnjaci (6210 Suhi kontinentalni travnjaci Festuco-Brometalia) dio su mozaičnog ruralnog krajobraza jugoistočnih obronaka Medvednice dobrim dijelom zaštićenog unutar Parka prirode Medvednica i Značajnog krajobraza Goranec odnosno odgovarajućih područja ekološke mreže Vejalnica i Krč. Ova staništa bogata orhidejama nastala su poljoprivrednim korištenjem i naknadnim zapuštanjem vršnih dijelova bregova na plitkim tlima. Kako se radi o ciljnom Natura 2000 stanišnom tipu te staništu nekoliko ciljnih i/ili više strogo zaštićenih vrsta, definiranje učinkovitih upravljačkih opcija za njihovo očuvanje prioritet je u upravljanju ovim područjima. Komunikacija s lokalnim stanovništvom (polustukturirani intervjui) pokazala je da je nekadašnje korištenje ovih ploha na području Značajnog krajobraza Goranec bilo raznoliko (košalice, pašnjaci, oranice, vinogradi...) te je njihovo napuštanje započelo još u 1960tim godinama. Posljednjih 40 godina one se gotovo uopće ne održavaju te se trenutno nalaze u različitom stupnju sukcesije. Praćenje populacije jadranske kozonoške (*Himantoglossum adriaticum*) i drugih orhideja, kao i populacije velike šumarice (*Anemone sylvestris*) pokazalo je da ovim vrstama odgovara određeni, ponekad i značajan stupanj sukcesije što eliminira jednostavnu godišnju sezonsku košnju kao optimalnu upravljačku opciju. Dodatni izazov u upravljanju predstavlja i privatno vlasništvo zemljišta uz veliki broj osoba u suvlasništvu pojedinih parcela. Upravo su ovo ključni izazovi koje je potrebno riješiti u bliskoj budućnosti. Sklapanje sporazuma s vlasnicima zemljišta, eventualni otkup, testiranje različitih metoda i alata za održavanje travnjaka uz praćenje reakcije populacija ključnih vrsta te koncipiranje rastera budućeg održavanja aktivnosti su koje će biti okosnica projekta Med cvjetjem kojeg Priroda Grada Zagreba planira prijaviti za financiranje kroz Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.

Nositelj projekta: Priroda Grada Zagreba

Partner na projektu: Grad Zagreb

Vremensko trajanje projekta: 2025-2029

Financijska vrijednost projekta:

11. Izrađena projektna dokumentacija:

- glavni projekt prilagodbe staza za osobe sa smanjenom pokretljivošću u parku Maksimir,
- glavni projekt sanacije obale na Savici koje obuhvaća i privezište za čamce,
- geodetski elaborat stabilizacije obale na Savici,
- izvedbeni projekt sanacije dijela krovišta restorana Maksimir,
- glavni projekt cjelokupne sanacije Vidikovca,
- projekt zamjene vanjske stolarije Vidikovca,
- glavni projekt obnove Velikog dječjeg igrališta u parku Maksimir,
- idejni projekt valorizacije bunkera u parku,
- projekt sanacije Glavne aleje u parku Maksimir
- izrađen projekt cjelokupne obnove Kapelice Sv. Jurja

12. **Izrađeni su novi pravilnici:** o radu, o unutarnjem ustrojstvu, o plaćama i upućeni su u daljnju proceduru. Zaposlen je 1 novi djelatnik na neodređeno (edukatorica – stručna suradnica) za radno mjesto dobivena je suglasnost Gradonačelnika za zapošljavanje.

Ustanova je nastavila sa upravljačkim i istraživačkim aktivnostima, intenzivirala je suradnju sa dionicima kroz suradnička vijeća (održana su 4 suradnička vijeća), te se pokazala visoko društveno odgovornim dionikom u edukaciji, aktivnom upravljanju i promociji zaštite prirode Grada Zagreba.

Pregled ostvarenih prihoda u 2024

NAZIV PRIHODA	2024.GODINA (eur)
Događanja/snimanja	184.185,75
Edukacije	18.924,80
EC svijet gljiva	5.471,84
Ribičke dozvole	664,38
Prihod od čamaca	2.514,24
Prihod od zakupnika/koncesionara	65.650,24

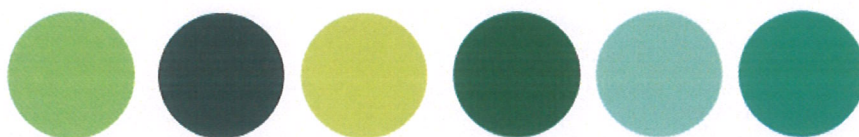

II. TEMELJNE ODREDNICE UPRAVLJANJA

Djelokrug rada javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže najčešće se sastoji od sljedećih segmenata: očuvanje prirodnih vrijednosti, očuvanje kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti, upravljanje posjećivanjem te suradnja s lokalnom zajednicom u cilju osiguravanja dugoročnog očuvanja prirodnih vrijednosti područja.

Djelatnost Ustanove je zaštita, održavanje i promicanje zaštićenih dijelova prirode i ekološke mreže Natura 2000 Grada Zagreba, s ciljem zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode na područjima kojima upravlja, te sudjelovanje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring), te znanstvena i stručna istraživanja u svrhu praćenja i unaprjeđenja stanja očuvanosti prirode. Osim navedenog, Ustanova upravlja i edukativnim centrom Svijet gljiva prof. dr. sc. Romano Božac.

Sve aktivnosti rada tijekom izvještajnog razdoblja usmjerene su upravo na segmente temeljne djelatnosti; zaštiti, održavanju, korištenju i promicanju prirodnih vrijednosti Grada Zagreba s ciljem zaštite očuvanja prirodne i kulturne baštine, osiguranja odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja, nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode na područjima kojima Ustanova upravlja te sudjelovanje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode te procjeni i uvažavanju mišljenja posjetitelja te stvaranju pozitivne slike Ustanove.

1. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti

Javna ustanova – Priroda Grada Zagreba važan je čimbenik u sustavu zaštite prirode koji provodi aktivnu zaštitu na terenu. Jedna od temeljnih zadaća Ustanove je i prikupljanje podatka o bioraznolikosti zaštićenih područja Grada Zagreba. U tu svrhu provode se istraživanja i monitoring vrsta kako u suradnji s brojnim stručnjacima tako i u sklopu svakodnevnoga rada.

Izrađen je plan monitoringa i istraživanja za 2024. godinu.

Izrađen je program praćenja stanja očuvanosti barske kornjače, ugovoreno je istraživanje očuvanosti leptira kiseličinog vatrenog plavca (*Lycaena dispar*), napravljena je baza invazivnih vrsta Savice, dane su smjernice za praćenje stanja očuvanosti ostalih sisavaca, izrađen je i proveden program praćenja stanja očuvanosti makrofita, izrađena je studija mogućnosti varijantnih rješenja obnove vodenih staništa Savice, postavljeni su mjerači razine vode. Kako bi se istražio utjecaj korištenja prostora na kemijsko i ekološko stanje voda Savice nabavljene su sonde te je izrađena studija Definiranje stanja hidrogeološkog stanja ZK Savica. Na 16 lokacija u parku Maksimir livade se održavaju na način da se provodi odgođena košnja i uspostavljaaju "cvjetne plohe", na ukupno 14.446 m². Površine s odgođenom košnjom pokošene su prema planu i u pravilnim vremenskim intervalima u predviđenim rokovima s ciljem očuvanja i povećanja bioraznolikosti. Provodi se monitoring oprašivača na travnjačkim staništima na plohama s odgođenom košnjom. S drvodjelskom školom u Zagrebu uspostavljena je suradnja te je izrađeno 10 kućica za šišmiše.

Provele su se aktivnosti očuvanja i unapređenje stanja vrsta i staništa na područjima ekološke mreže (Vejalnica i Krč, potok Dolje, ZK Goranec):

Izvršeno je praćenje stanja jadranske kozonoške (*Himantoglossum adriaticum*)

Izvršeno je praćenje stanja velike šumarice (*Anemone silvestris*)

Izvršeno je praćenje stanja populacije potočnog raka (*Austropotamobius torrentium*) te se pratilo stanje pojave račje kuge.

Izvršeno je praćenje sukcesije suhih kontinentalnih travnjaka (*Festuco-Brometalia*)

Provedeno je istraživanje i monitoring crvenokljune čigre (*Sterna hirundo*) te inventarizacija ostalih Natura vrsta na šljunčari Rakitje uključujući i aktivno održavanje otočića.

Izvršeno je praćenje stanja danje medonjice (*Euplagia quadripunctaria*), ivanjske ptičice (*Zygenidae*), te stanja kiseličinog vatrenog plavca (*Lycaena dispar*) na području ekološke mreže Vejalnice i Krča te ZK Savica,

Provele su se aktivnosti očuvanja i unapređenje stanja vrsta i staništa na ostalim područjima (Maksimir, ZK Savica..)

Provedeno je praćenje stanja vrsta za koje već postoje programi monitoringa na području parka Maksimir i to: divlje patke (*Anas platyrhynchos*), smeđe krastače (*Bufo bufo*); crvenouhe kornjače (*Trachemys scripta*); lastavica i piljaka.

Provedeno je praćenje stanja gniježđenja sive čaplje (*Ardea cinerea*), prebrojavanje pataka, labudova i kormorana, praćenje stanja populacije barske kornjače (*Emys*

orbicularis), monitoring šišmiša, zimsko prebrojavanje ptica vodarica prema metodologiji IWC, izvršeno je praćenje stanja vretenaca (*Odonata*), radilo se na pregledu stanja herpetofaune, provoden je monitoring jelenka (*Lucanus cervus*), provedeno je praćenje stanja pjegavog daždevnjaka (*Salamandra salamandra*). U SPA Maksimir provedena su istraživanja mrava, proljetnica vodenih beskralješnjaka, vjeverica i ježeva.

Provele su se aktivnosti na upravljanju invazivnim stranim vrstama:

Provedeno je praćenje stanja invazivnih vrsta na zaštićenim područjima, nastavljeno je s uklanjanjem invazivnih stranih vrsta, posebice pajasena (evidentirano je 129 nalaza i oko 430 izdanaka na području SPA Maksimir), 185 komada bagrema je uklonjeno, radilo se na tretiranju vrste *Reynoutria* sp. u Maksimiru primjenom glifosata. Tretirano je oko 200 izdanaka. Tijekom godine uklanjan je *Erigeron annuus* s površina odgođene košnje (cca 15.000 m²). *Erigeron* se uklanjao na Vojnoj cesti i na vršnom dijelu Vejalnice (uklonjeno 100 tinjak jedinki).

Provođene su mjere iz Akcijskog plana upravljanja crvenouhom kornjačom (*Trachemys scripta*) u parku Maksimir i ZK Savica, uzeti su uzorci za eDNA, vodi se evidencija prihvata u suradnji sa Zoološkim vrtom, ukupno je Ustanova u 2024. izlučila 127 jedinki, od čega 82 iz Maksimira, 12 sa Rakitja i 22 sa Savice. Provele su se aktivnosti na uspostavi sustava ranog otkrivanja i uklanjanja novih invazivnih stranih vrsta u parku Maksimir za sivu vjevericu. Provođila se suradnja s JU Zeleni prsten na uklanjanju crvenouhe kornjače na Rakitju; dobiven je projekt Nepozvani gosti u prirodi financiran sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Uklonjeno je 123 američkih somića i 58 sunčanica.

U sklopu redovitog održavanja postavljeni su bioremedijacijski otoci koji su postavljeni na Četvrtom i na Petom jezeru, radilo se na mogućnostima izrade katastra stabala u parku Maksimir, napravila se Lidar snimka. Uključili smo se u inicijativu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta za istraživanje zooplanktona maksimirskih jezera.

Ustanova se uključila u projekte vezane uz očuvanje i poticanje urbane bioraznolikosti kroz sadnju biljaka u dekorativne svrhe i održavanje ukrasnih cvjetnih površina;

Prijavljeno pojavljivanje dabra.

Na Rakitju su provođene tehničke mjere obeshrabrivanja gniježđenja galebova i uklanjanja štakora na gnjezdilištima čigri. Postavljene su kamere i redovito se pratilo stanje na otočiću, izrađena je platforma za gniježđenje čigri.

Utvrđeno je nulto stanje populacije bijele rode na području Jakuševca, napravljen je sporazum s Veterinarskim institutom, Ustanova je financirala prstenove, te s nacionalnim koordinatorom provodio monitoring.

Analizirana je prisutnosti vidre temeljem okolišne DNA, prisutnost vidre je sa sigurnošću zabilježena na 3 lokaliteta i još upitna na 4 lokaliteta.

2. Zaštita i očuvanje kulturne baštine i tradicionalnih vrijednosti

Provodile su se aktivnosti na unaprjeđenju i očuvanju pojedinačnih zaštićenih kulturnih spomenika, te parka Maksimir kao kulturnog dobra u cjelini. Započeti su dogovori s vodstvom Agronomskog fakulteta vezano uz utvrđivanje bespravne gradnje i revitalizacije prostora Majura (Kurije, Haulikovog ljetnikovca i žutog magazina).

- redovito su se održavali objekti,
- provodio se redoviti nadzor objekata i svih zaštićenih područja,
- ornitološka postaja u značajnom krajobrazu Savica ugovorom s HAZU o darovanju dana je Ustanovi,
- kiosk uz Prvo jezero – premješten na drugu lokaciju,
- izrađen je projekt obnove Glavne aleje
- održavale su se prepoznatljive vizure perivoja, očuvane su postojeće vizure s Vidikovca na Glavnu Aleju, Katedralu, Švicarsku livadu (Medvednica), Dolinu Dalija, Žetelicu, Kameno sjedište i Jezera. U sklopu redovitog održavanja Vizura Žetelice je otvorena
- dodijeljeni su ugovori za koncesijska odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, prodaju sladoleda, iznajmljivanje čamaca i prodaju suvenira
- izrađen je projekt prilagodbe staza osobama sa smanjenom pokretljivošću
- izrađen je projekt cjelokupne obnove Kapelice sv. Jurja
- završena je obnova paviljona Jeka i postavljena je kamera unutar paviljona u svrhu sprječavanja devastacije paviljona,
- započeli su radovi uređenja Upravne zgrade u sklopu projekta FZOEU (Natura centar Zagreb),
- provedena je nabava za izradu projektne dokumentacije sanacije krovišta Restorana Maksimir,
- provedena je nabava i započeli su radovi na sanaciji vanjskog dijela Vratareve kućice
- izrađen je geodetski elaborat i idejno rješenje obnove i interpretacije ruševnih bunkera,
- postavljene su 4 drvene klupe uz Prvo i Drugo jezero
- postavljene su ploče za plovni put, izrađen je plan signalistike,
- izrađeni su nosači za ploče, postavljena je tabla u SPA Ribnjak.

3. *Održivost korištenja prirodnih dobara*

Provedene aktivnosti na očuvanju i unapređenju spomenika parkovne arhitekture i ostalih ZP

- provođen je redoviti nadzor u svrhu očuvanja zaštićenih područja i praćenja provođenja mjera zaštite prirode,
- redovito se održavala vrtna oprema,
- redovito je održavana signalizacija u parku Maksimir, ZK Savica i Ribnjak,
- izvršene su intervencije kod samoizvale stabala, rušenje opasnih i suhih stabala uz obaveznu zamjensku sadnju,
- na SPA Centra redovito se provode sezonski radovi u skladu sa hortikulturnim oblikovanjem u svim vegetacijskim fazama,
- izvršeno je uređenje glavnih staza, prijelaza preko vode te sječa opasnih stabala u ZK Savici,
- kontinuirano se vrši kontrola otpada i akcije vezano uz odvoz otpada sa ZK Savica,

Provedene su aktivnosti za očuvanje staništa, biološke i krajobrazne raznolikosti

- redovito su se održavali hortikulturni nasadi u parku Maksimir,
- redovito se održavao značajni krajobraz Savica u svrhu unaprjeđenja i očuvanja krajobrazne raznolikosti, vrsta i staništa,
- redovito održavanje Livade leptira u parku Maksimir, režimom smanjene košnje. Livada leptira se održava na način koji pogoduje bioraznolikosti. Gdje je prikladno, održavanje livada u Parku se održava na način da ono doprinosi očuvanju i povećanju bioraznolikosti, poput ostavljanja barem 10% površine nepokošenih "cvjetnih ploha" za bioraznolikost.
- održavale su se redovita koordinacije s Hrvatskim šumama i Zagrebačkim holdingom, podružnicom Zrinjevac u vezi s održavanjem zaštićenih područja,
- Gredice se održavaju u skladu s izvornim povijesnim principima uređenja parka,
- Poticala se sadnja autohtonih i tradicionalnih vrsta biljaka u Parku, na ukrasnim cvjetnim površinama, gredicama, u žardinjerama, ukrasnim posudama i sl., koja je u skladu je s izvornim povijesnim principima uređenja Parka.
- izvršena je sezonska izmjena cvjetnjaka na Kamenom sjedištu i Ružičnjaku u parku Maksimir,
- redovito su se održavali spomenici parkovne arhitekture i ostala ZP,
- izvršeno je redovito godišnje poribljavanje jezera Savice i parka Maksimir
- provodi se redovito održavanje kao i obnova šume, travnjaka, staza, parkovne opreme i drugih parkovnih elemenata u spomenicima parkovne arhitekture i značajnim krajobrazima,
- raspisana je nabava i u tijeku je izrada Glavnog projekta sanacije obale u ZK Savica.
- Zabilježen je vandalizam u parku Maksimir, oštećenje imovine i krađa sadnica

4. Suradnja i komunikacija s korisnicima / lokalnom zajednicom

Provodila se redovita suradnja s lokalnom zajednicom i dionicima:

- održavani su sastanci suradničkih vijeća SPA Maksimir, ZK Savica, ZK Goranec i područjima ekološke mreže Vejalnica i Krč te potok Dolje;
- ustanova je sudjelovala na nekoliko događanja dionika različitih područja: skupština DVD Planina Donja, DVD Kučilovina, suradnja s Gradskom knjižnicom Podsused i dr.
- Provedene su i obrađene ankete sa stanovnicima Goranca radi utvrđivanja tradicionalnih oblika korištenja,
- kontinuirana je suradnja sa ŠRD koji gospodari ribolovnim vodama ZK Savica te LD koji gospodari lovištem ZK Goranec.
- nastavljeni razgovori sa dionicima ZK Goranec vezani uz vlasništvo zemljišta i razvoj projekta očuvanja travnjaka. Proviđi se projekt FZOEU za implementaciju mjera očuvanja na ZK Goranec i PEM Vejalnica i Krč;
- suradnja s Hrvatskim vodama vezano uz pitanja upravljanja potocima i jezerima na području parka Maksimir, potoka Dolje i ZK Savica
- u tijeku je implementacija projekta RestoRiver INTERREG DR – osnovana suradnička radna skupina svih relevantnih dionika za provedbu projekta,
- u tijeku je provedba projekta čišćenja speleološkog objekta Žurinščak - FZOEU,
- redovito se surađivalo sa ŠRD i TE-TO,
- redovito se surađivalo s istraživačima, Agronomskim fakultetom, Prirodoslovno-matematičkim fakultetom, Rudarsko-geološko naftnim fakultetom, RGN fakultetom,
- suradnja sa Gradskim Zavodom i Gradskim uredom za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje provodi se na redovitoj razini kao i sa javnim službama, policijom, komunalnim redarima, vatrogascima i ribolovnim udrugama,
- uspostavljena suradnja s odjelom komunalnog sektora vezano uz postupanja na zaštićenim područjima,
- u suradnji sa Gradskim uredom za gospodarstvo na projektu očuvanje genofonda hrasta lužnjaka "Dedek" nastavlja se uzimanje plemki sa hrasta lužnjaka Dedek,
- redovito se surađivalo sa Gradskim četvrtima Maksimir, Centar i Peščenica kao i službama Grada Zagreba, TZGZ, CKIM i Zoološkim vrtom,
- Izrađen je program za studente Šumarskog fakulteta i studente Zdravstvenog učilišta
- rad u Radnoj skupini za ozelenjavanje Grada Zagreba,
- uspostavljena je suradnja s PR stručnjakom za društvene mreže,
- djelatnici JU sudjelovali su na konferenciji Zeleni dodir Medvednice.
- Sudjelovali smo u izradi Programa ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama Grada Zagreba.

5. Upravljanje posjećivanjem, interpretacija i edukacija

Provodile su se aktivnosti za osiguranje prepoznatljivosti zaštićenih područja Grada Zagreba

- redovito su se održavali i postavljali interpretativni sadržaji na svim područjima,
- broj događanja regulira se na pojedinim područjima ograničenjem broja događanja u istom vremenskom periodu, kao i selekcijom prijavljenih događanja te odbijanjem sadržaja koji nisu u skladu s održivim korištenjem zaštićenih područja,
- redovno se održavala i obnavljala signalizacija, ploče i drugi interpretacijski sadržaji,
- redovno su se pregledavala i održavala dječja igrališta u parku Maksimir,
- provodila se aktivnost sportskog ribolova na 5. maksimirskom jezeru (kao ovlaštenik ribolovnog prava): u 2024. je izdano 49 dnevnih i 7 godišnjih dozvola,
- prepoznatljivost JU unaprijeđena je kod institucionalnih i van institucionalnih dionika: Održana su predavanja - djelatnici su opremljeni novim službenim uniformama, Ustanova redovito objavljuje novosti i zanimljivosti iz svog rada na facebooku. Djelatnici JU su sudjelovali u provođenju pripremnog seminara za stručni ispit za čuvare prirode kao predavači.)

- dvoje djelatnika bili su predavači na Uvodnom seminaru za polaganje stručnog ispita za čuvare prirode koji se održao na Medvedgradu.

Radilo se na razvijanju svijesti o potrebi zaštite i očuvanja prirode u zaštićenim područjima:

- provode se radionice nastale u sklopu Plastic free projekta (FZOEU) u vrtićima i nižim razredima osnovne škole na području Grada Zagreba,
- 7247 sudionika edukativnih programa; programi su ocijenjeni ocjenom odličan,
- Održane su ukupno 34 terenske nastave, stručna vođenja i volonterske akcije,
- organizirana je Noć muzeja 2024,
- Za posjet Edukativnom centru „Bogatstvo svijeta gljiva“ prodana je u 2024. godini ukupno 1971 ulaznica. Od toga je bilo 20 grupnih posjeta, 60 obiteljskih ulaznica, 1032 pojedinačna posjeta, 847 posjeta učenika i studenata te je 12 ulaznica prodano članovima gljivarskog društva

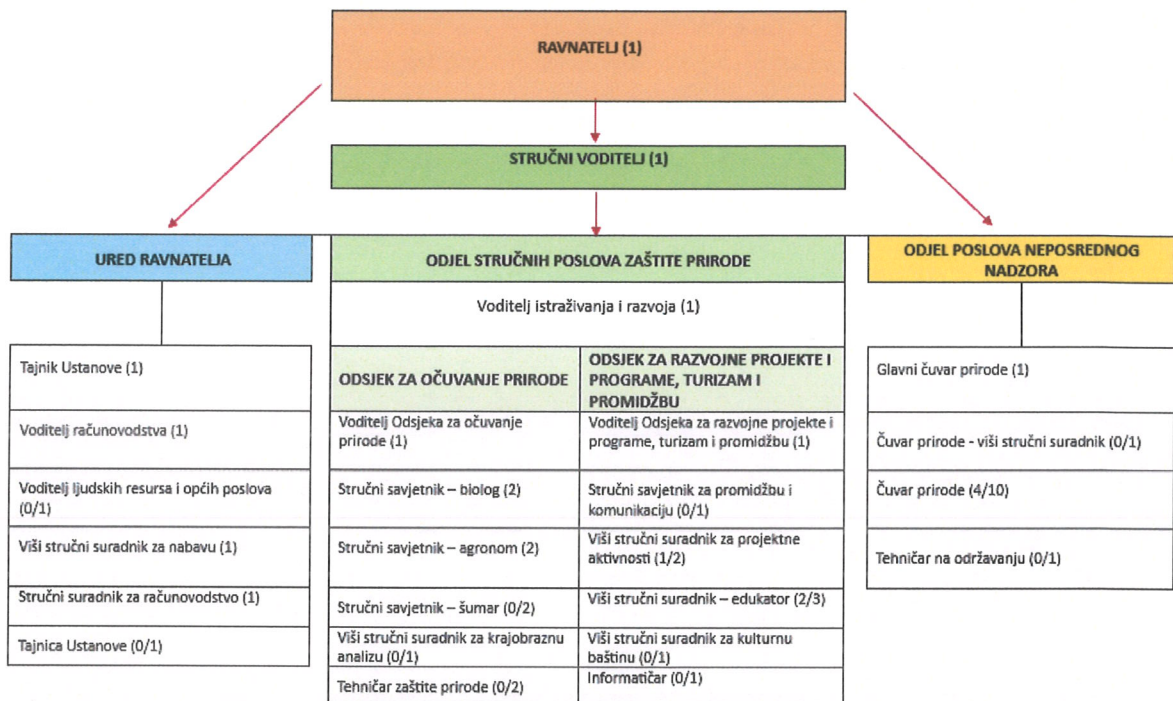
Promocija zaštićenih područja realizirala se kroz:

- događanja: Ove godine obilježena je 230. obljetnica Parka Maksimir i 30 godina postojanja Javne ustanove za upravljanje prirodnim vrijednostima Grada Zagreba. Ovim događanjem otvoreno je i pristanište za čamce te je najavljen povratak veslanja na Prvom maksimirskom jezeru. Privedena su namjeni tri infrastrukturna objekta - Slavuj gaj, Mali glorijet i Mirna koliba te je uređenjem pristaništa i postavljanjem novih elemenata (ležaljke „ligeštuli“, terasa) unaprijeđena mogućnost opuštanja i uživanja u ljepotama parka.
- obilježen je Dan zaštite prirode 22.5. na kojem je sudjelovalo nekoliko javnih ustanova iz cijele Hrvatske, kao i udruge za zaštitu prirode. Održan je i Sensa wellbeing dan te je tradicionalno obilježen i Praznik rada uz podjelu graha i štrukli te održavanje glazbenog programa,
- redovito se surađivalo sa sredstvima javnog informiranja.

6. Razvoj kapaciteta i omogućavanje rada Javne ustanove

Izrađeni su podzakonski akti potrebni za upravljanje zaštićenim područjima:

- Donesen je Etički kodeks,
- Donesen je Pravilnik o ocjenjivanju djelatnika,
- Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu je poslan u daljnju proceduru na suglasnost Gradonačelniku,
- Dan je prijedlog nove sistematizacije:

- Pravilnik o radu je poslan u daljnju proceduru na suglasnost Gradonačelniku
- Pravilnik o plaćama je poslan u daljnju proceduru na suglasnost Gradonačelniku
- započelo se sa izradom Odluke o mjerama zaštite i očuvanju SPA Maksimir,
- djelatnici su sudjelovali na 32 edukacije
- održane su 3 inhouse edukacije (javna nabava, usavršavanje poslovnih komunikacijskih vještina, te specijalistička edukacija za čuvare prirode)
- Provoditi razmjenu znanja i pozitivne prakse sa Zoološkim vrtom Grada Zagreba vezano uz zaštitu prirode i baratanja s divljim životinjama
- volonteri su uključeni u rad Ustanove: Korisnici Gerentološkog centra Maksimir uključili su se na terenskom praćenju proljetnica u SPA Maksimir. Studenti Zagrebačkog sveučilišta (PMF i drugi) odrađuju stručnu praksu na aktivnostima monitoringa bioraznolikosti i okolišnih parametara u SPA Maksimir. U volontersku akciju prikupljanja otpada u parku Maksimir uključilo se oko 50 volontera, a u akciju sadnje stabala u ZK Savica 20,
- zaposlen 1 novi djelatnik,
- poticao se stručni i znanstveni rad: 5 predavanja/postera na konferencijama te je objavljen jedan znanstveni rad,

- djelatnicima se osigurala oprema i sredstva za rad:
- izvršena su osposobljavanja zaštite na radu i za požare.

Aktivno se radi na poslovima s ciljem rješavanja imovinsko-pravnih pitanja unutar zaštićenih područja, pitanja ulaganja proračunskih sredstava u tuđu imovinu, rješavanje imovinsko pravnih na području Maksimira, edukativnog centra povrata stana Državi.

Maksimalno na strani prirode.

